

Hauteskunde orokorretarako Educoren proposamenak

Haurrak eta nerabeak erdigunean jarritz

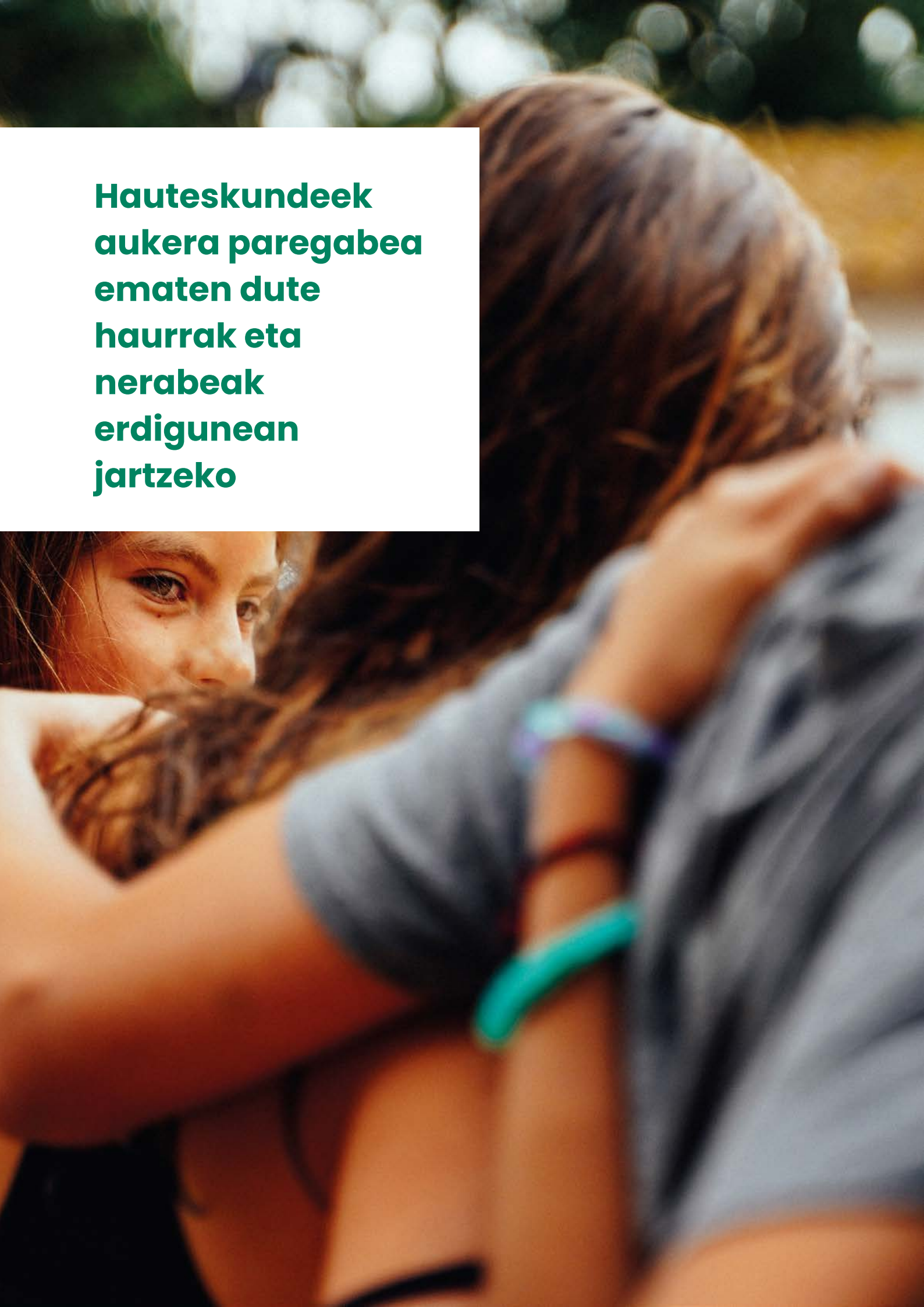
Aurkibidea

Sarrera	5
Haurrak eta nerabeak erdigunean jarritz	7
Politika nazionala	7
Haurrak erdigunean jartzea	7
Eskola-jantokia	10
Babesa	13
0-3 urte bitarteko hezkuntza	16
Eskolaz kanpoko jarduerak, aisialdirako eskubidea, jolasa eta denbora libre	19
Parte hartzea	21
Kanpo-politika	23
Garapenerako lankidetz	23
Larrialdietan hezte	24
Hiritargo globalerako hezkuntza	26

© Educo, 2023ko ekaina

Lan honen erreprodukzio osoa edo partziala baimentzen da, edozein bitarteko edo prozeduraren bidez, betiere iturria aipatzen bada eta helburu komertzialik gabe egiten bada. Dokumentu honetan erabilitako argazkiak argigarriak baino ez dira, inola ere ezin da ondorioztatu edukia islatzen dutenik.

Dokumentu honetan jorratutako gaiet buruzko informazio gehiago nahi izanez gero, jarri harremanetan hemen: educos@educos.org

Hauteskundeek aukera paregabea ematen dute haurrak eta nerabeak erdigunean jartzeko

Sarrera

Hauteskundeek aukera paregabea ematen dute haurrak eta nerabeak lehen mailan jartzeko, hau da, dagokien lekuan. Ez da hautu kontua, betebeharra baizik.

Eskubideen subjektu izan arren, ezin dute beti eskubideez gozatu, ezta beren ongizateaz ere. Pobrezia-, urritasun-, indarkeria- edo babesgabetasun-egoerek haurren eta nerabeen eskubideen urraketa ugari eragin ditzakete.

Erabaki politikoek, aldiz, haiek babesteko eta haien eskubideak eta ongizatea bermatzeko arauak eta mekanismoak ezar ditzakete. Konpromiso politikoa hauteskunde-programetan hasten da.

Ez dago denborarik galtzeko. Ondoren adieraziko ditugun datuek urgentzia azpimarratzen dute, are gehiago.

Nazio-mailan

Espanian, haurren egoera ez da oso itxaropentsua, batez ere **pobrezia- eta bazterkeria-arriskuan bizi diren 2,6 milioi haur eta nerabeentzat**. Zifra horrek **Europar Batasuneko bigarren postuan jarri du herrialdea haur-pobreziari dagokionez** (Educo, 2022).

Gainerako adin-taldee dagokienez, **haurrena da oraindik ere oinarritzko eskubide gutxien dituen kolektiboa. Haurren pobrezia edo gizarte-bazterkeria arriskuaren tasa, % 32,3, biztanleria osoarena (% 26) baino 6,2 puntu handiagoa da.**

Pobrezia horrek hainbat aurpegi ditu, eta horiek haurren bizitzaren esparru guztiei eragiten diete: elikaduraren kalitate eskasa, hezkuntzarako aukerarik eza edo infraetxeak. Aldi berean, Espainia da haurren eta nerabeen artean **osasun mentaleko arazoaren prebalentzia handiena** duen Europako herrialdea (UNICEF, 2021).

Maila globalean

Bitartean, munduak polikrisi-testuinguru bati egin behar dio aurre, eta, testuinguru horretan, bat egiten dute elkarri lotutako hainbat astinaldik, herritarrak muturreko hauskortasun-egoera batera bultzatzen dituztenak. Gorpil zoroen agertoki horretan, haurtzaroa da biktima nagusietako bat, baina mehatxuei aurre egiteko gaitasun txikia du.

Horren erakusgarri izan da COVID-19aren pandemia, haurren pobrezia murrizteko joera positiboa irauli baitzuen. Hori dela eta, **2023an lau haurretik batek pobrezia-aren atalasearen azpian jarraitzen du** (UNICEF, 2023).

Horri gehitu behar zaizkio krisi kateatuak, **400 milioi haur baino gehiago gatazkan dauden eremuetan bizitzea** eragin dutenak, eta horrek pertsonen joan-etorri historikoa eragin du. Gaur egun, haurrak **desplazamendu-egoeran dauden biztanleen** % 41 dira (oro har % 30 izan arren), eta haien kopurua **36,5 milioira** iritsi da; **zifra hori ez da inoiz erregistratu Bigarren Mundu Gerraz geroztik** (UNICEF, 2022). Gainera, 1.000 milioi haur inguru, munduko haurren ia erdia, klima-aldaketaren eraginekiko oso kalteberak diren herrialdeetan bizi dira.

Haurrak eta nerabeak erdigunean jarritz

Politika nazionala

Haurrak erdigunean jartzea

Testuingurua

Ikusezina bada ere, errealitatea da Espainiako haurren pobrezia gaitz larria dela. Azken hamarkadan ia bost puntuko hazkundea izan du¹, lurraldeen arteko alde handiak dituen mapa bat marraztuz joan da, eta biztanleria hori hirietan eta biztanle gehien dituzten eremuetan kontzentratu du. Horri egoeraren kronifikazioa gehitu behar zaio. Hamarkada batzuk lehenago egoera iragankorra bazen ere, gaur egun lau haur eta nerabetik bat pobrezia kronikoan bizi da², eta hirutik bat pobrezia- eta bazterketa-arriskuan (Goi Komisarioa, 2023).

Gaur egun, inoiz baino gehiago, haur edo nerabe bat hazten den etxeko eta auzoko egoera ekonomikoaren arabera aurreikus daitezke dituen aukerak eta bizitzan zehar izango dituenak³, eta horrek eragin argia du haien ongizatean eta eskubideetan.

Horregatik, garrantzitsua da **haurrek beste kolektibo batzuekin ikusezin ez bihurtzea eta beren protagonismoa izatea**. Hori da biderik eraginkorrena ziurtatzeko espazio politiko egokia dutela, bereziki adar betearazlean eta legegilean, eta haien eskubideak bermatzen direla.

¹ 2013an, pobrezia-arriskuaren atalasea % 27.5 zen, eta 2023an, % 32.3.
² Hiru urtez jarraian edo gehiago pobrezia-egoeran bizi den biztanleria.
³ Haur pobrezia-aren aurkako goi komisarioa (2021). Haurren pobrezia-aren geografia Espainian.

Justifikazioa

Haur bat bizi den inguruak lagundu dezake desberdintasunak murrizten, pobrezia-egoeren ondorioak konpentsatzen eta **ekitatea eta aukera-berdintasuna sustatzen**. Horretarako, administrazio publikoek egoitza- eta eskola-ingurune askotarikoak eta bereizi gabeak bultzatu behar dituzte, eta beharrezko laguntza eman behar diete zaugarritasun-egoeran dauden familiei.

Haurren pobrezia ondo identifikatuta izatea funtsezkoa da haren aurka modu eraginkorrean borrokatzeko⁴, eta administrazioa (tokikoa zein nazionala) funtsezkoa da pobrezia hori desagerrarazteko. Gizarte-zerbitzuek pobreziako edo gizarte-bazterkeriako egoeran dauden haurren etxeei ematen dieten arretak **bermatu egin behar du eskubideak** eta administrazio publikoaren maila guztietan dauden **gizarte-prestazioak jasotzeko aukera**.

Gainera, haurrek eta nerabeek eskubidea dute atsedenerako eta aisialdirako, jolaserako eta aisialdiko jardueretarako, funtsezkoak baitira haien garapenerako eta ongizaterako. Horretarako, ingurumen-baldintza osasungarriak eta ingurune segurua bermatu behar ditugu, haurrek beren herriez eta auzoez gozatzeko aukera izan dezaten.

⁴ Ibid.

Proposamenak

- **Maila politiko goreneko erakunde bat** mantentzea haurren eskubideak defendatzeko, ministerioen eta esleitutako aurrekontuaren artean erabakitzeko eta koordinatzeko gaitasunarekin.
- **Kongresuan Haurren Batzordea** egoten jarraitzea, baina legegintzaldi honetan legegintza-izaera izatea.
- Senatuko **Familien, Haurren eta Nerabeen Batzordea** erreformatzea, haurren eta nerabeen agendan soilik zentra dadin, eta legegintza-izaera txertatzea.
- **Hazkuntzarako laguntza unibertsala**, hilean 100 euro 0 eta 17 urte bitarteko seme-alaba bakoitzeko, familia ahulenei mesede egin diezaiekeen kenkari fiskal itzulgarri gisa.
- **Haurren eta Nerabeen Eskubideen Estatuko Estrategia** (2023-2030) abian jartzea, beharrezko aurrekontu-zuzkidurarekin eta baliabideekin, eta administrazioaren inplikazio aktiboarekin, maila guztietan.
- **Burokratizazioa murriztea**, gizarte-kalteberatasuneko egoerei erantzuteko programak eta laguntzak eskuratzeko, eta gizarte-zerbitzuak indartzea, egoera horretan egon daitezkeen herritarrei arreta emateko.

Educoren programak

Educon eta lankidetzan aritzen garen erakundeetan, gure esku-hartzearen arreta zaugarritasun handieneko egoeran dauden haurren artean dago jarrita. Horrek esan nahi du lan egiten dugun eremu guztietatik, hala nola babesetik, eskola-jantokira joatetik edo hezkuntza goiztiarretik, biztanleria horren abiapuntuko desabantailak arintzea bilatzen dugula, horien guztien ekitatea eta ongizatea sustatzeko helburuarekin.

- Txostena: **Nativos de la crisis: los niños de la llave**
- Txostena: **Los otros niños de la llave**

Eskola-jantokia

Testuingurua

Espainian, ikasleen % 44,8k baino ez ditu jantoki-zerbitzuak erabiltzen lehen hezkuntzako ikastetxe publikoetan. Autonomia-erkidegoetan etxeko batez besteko errenta kontuan hartzen badugu, korrelazio positiboa dago errentaren eta joatearen artean (EIN, 2021), hau da, baliabide gutxien dituzten herritarrak joaten dira gutxien.

Lehen hezkuntzako ikastetxe publikoen % 17,8k ez du eskola-jantokirik. Eskola-jantokiaren prezioa da familiek jantokira joateko duten oztopo nagusia. Eta ikasleen % 11,7k soilik jasotzen du jantokirako beka edo laguntzaren bat; aldiz, haurren % 5,4k ezin du haragirik, arrainik edo bestelako proteinarik jan etxean, gutxienez bi egunetik behin.

Justifikazioa

Eskola-jantokiak eragin zuzena du haurren ongizatean, eta haurren elikadurarako bermea da; gainera, hezkuntza-ekitaterako eta eskola-uzte goiztiarra murrizteko palanka-politika da. Educoren ustez, eskola-jantokia hezkuntzarako eskubidearen parte da, eta eskubideen gune bat da; izan ere, haurren eta nerabeen garapenerako elikadura osasungarria eta funtsezkoa ziurtatzeaz gain, ohitura osasungarriak garatzeko eta aisialdiko eta denbora libreko jardueretan parte hartzeko aukera ematen du, gune babestu batean. Gainera, lana eta familia bateragarri egiteko bide bat da.

Beharrezkoa da eskola-jantokia ikuspegi integralago batetik berriz zehaztea, eguerdiko tarte hezkuntzarako, babeserako eta hezkuntza-ekitaterako eskubidea bermatuko duen gune bihurtzeko. **Eguerdiko tarte hezkuntza-hezkuntza-aldiaren zati dira, eta ikastetxeko hezkuntza-proiektuan txertatu behar dira.**

Autonomia-erkidegoen artean aldeak daude bekak eskuratzeari dagokionez, erkidego bakoitzean ezartzen diren errenta-mugengatik, bekatarako eta laguntzetarako dagoen aurrekontuarengatik, horiek jasotzeko ezarritako baldintzak betetzen dituzten ehunka familia kanpoan utziz, eta autonomia-erkidego bakoitzean ezarritako baldintza burokratikoengatik.

Proposamenak

- **Eskola-jantoki unibertsal eta doakorantz aurrera egitea.** Eskola-jantokia hezkuntzarako eskubidetzat hartzea.
- **Bazterketa- eta pobrezia-arriskuan dauden haur guztiei doako sarbidea bermatzea,** aurrekontua handituz, eta bekak eskuratze burokratizazioa edo haurren eskubidean zuzeneko eragina duten administrazio-kontuengatik horiek ez eskuratzea saihestuz.
- **Eskola-jantoki guztietan haurren beharretara egokitutako elikadura osasungarria ematen dela ziurtatzea,** kudeaketa zuzena edo azpikontratata den alde batera utzita.
- Jantokiko begirale-talde **gatazkak konpontzeko eta bizikidetzarako prestakuntza** ziurtatzea, ikastetxeko bizikidetz-planarekin, ongizate-koordinatzailearekin eta ikastetxeko irakasle-taldearekin lerrokatuta.
- **Derrigorrezko hezkuntza osoan eskola-jantokiaren estaldura bermatzea. Hori dela eta, beharrezkoa izango da eskola-jantokirako azpiegituren egoeraren diagnostikoa egitea,** besteak beste, eraikuntza-, berregokitze- eta handitze-beharren azterketa eginez, ikastetxera joaten diren haur guztiei estaldura eman ahal izateko.

Educoren programak

Eskola-jantokia

Jantoki Bekak programaren bidez, jantokia bermatzen diegu laguntza publikorik jasotzen ez duten edo egoera ekonomiko ahuleko familietakoak diren haurrei. 52.000 beka baino gehiago eman ditugu eta 4,3 milioi janari baino gehiago eman ditugu. Gainera, hezkuntza-ekitateko programa bat garatzen dugu, non eguerdiko tarteetan lan egiten den kalitatezko hezkuntza-ingurune babesleak, inklusiboak eta lehen eta haur hezkuntzako ikastetxeen hezkuntza-proiektuan integratuak ahalbidetzeko.

- Txostena: **El comedor escolar en España – La visión de las familias**
- Txostena: **Comedor escolar universal y gratuito: un objetivo alcanzable y urgente**

Hezkuntza-ekitatea programa

- Bideoa: **Equidad educativa en el espacio de mediodía**
- Bideoa: **El comedor escolar, mucho más que el derecho a una alimentación sana**

Babesa

Testuingurua

Espainian, 2021ean biktima haur edo nerabe bat zen **salaketan kopurua** % 30,96 handitu zen, aurreko urtearen aldean. ANAR Fundazioaren datuen arabera, sexu-abusuen kasuen hazkunde-tasa % 300,4koa izan zen, eta horrek adierazten du 2008tik laukoiztu egin direla (Mini et al., 2022). **Haurren tratu txarrei buruzko jakinarazpenen** guztizko kopuruari dagokionez, Haurren Tratu Txarren Erregistro Bateratuak (RUMI) argitaratutako datu ofizialen arabera, tratu txarra, abusua edo zabarkeria ustez jasaten ari ziren haurren 8.696 abisu jaso ziren 2021ean.

Gainera, **Espainia da osasun mentaleko arazoak dituzten haur eta nerabe gehien dagoen Europako herrialdea** (Unicef, 2021). Espainiako 10-19 urteko nerabeen % 20,8k buruko arazoren bat du; Europan, berriz, % 16,3k, eta munduan, % 13,2k. **Berdinen arteko indarkeriaren** arazoari dagokionez, datu ofizialik ez dagoen arren, zenbait azterlanek erakusten dute Estatuan haurren % 23,57k pairatu dutela indarkeria noizbait (Gázquez, Cangas, Pérez, Lucas, 2009). Horrez gain, kezkaz ikusten da ingurune digitalean delituak ugaritu egin direla, ez bakarrik parekoen artean gertatzen direnak, **ziberjazarpena** esaterako, baita delitu tipologiaren aniztasuna ere, hala nola **sextinga** edo **groominga**.

Justifikazioa

Gure herrialdean urrats garrantzitsuak eman dira indarkeriaren biktima diren haurren prebentzioarako, detekzio goiztiarrerako eta arretarako mekanismo posible guztiak ezartzeko, haurrak eta nerabeak indarkeriaren aurrean erabat babesteko 8/2021 Lege Organikoa onartuta. Legeak onartzen du haurren eta nerabeen aurkako indarkeria oso hedatuta dagoen errealitatea dela, eta era askotako testuinguruetan –askotan ezkutuan– gertatzen diren hainbat kausa eta askotariko ondorioak dituela. Gaur egun badakigu, printzipioz, haur eta nerabeentzat segurutzat jotzen ditugun lekuak indarkeria-kasu gehien gertatzen diren testuinguruak direla.

Horiek horrela, esparru berri honek haur eta nerabeen ingurune hurbilean ardurak dituzten profesionalengan jartzen du arreta, indarkeriaren biktimei prebentzioa, detekzio goiztiarra, arreta eta erreparazioa emateko sentsibilizazio eta gaikuntza handiagoa antolatuz. Baina familietan ere jartzen du arreta, horien sentsibilizazio eta kontzientziazio handiagoa antolatuz, edozein motatako indarkeriarenganako zero tolerantzia lortu arte.

Proposamenak

- **Haurrak eta nerabeak indarkeriaren aurrean erabat babesteko Lege Organikoa eta Haurren eta Nerabeen aurkako Indarkeria Desagerrarazteko Estrategia abian jartzen jarraitzea.** Horretarako, beharrezkoak diren baliabide ekonomikoak eta giza baliabideak emango zaizkio, eta administrazioaren lidergoa izango du maila guztietan.
- **Ongizate eta Babes Koordinatzailearen eta Babes Ordezariaren figura Kirol eta aisialdi arloan** martxan jartzea, prestakuntza integral eta etengabearekin, aurrekontuarekin, pizgarriekin eta ordutegi-liberazioarekin.
- Herritarrak **sentsibilizatzeko kanpainak** sustatzea, haurren eta nerabeen aurkako edozein motatako indarkeriarenganako zero tolerantzia lortzeko.
- Haurrekin harremanetan dauden profesionali **prestakuntza-programak** eskaintzea, indarkeriaren prebentzioa eta detekzioa hobetzeko.
- **Haurren parte-hartzea sustatzea**, indarkeriaren prebentzioa lantzeko eta ingurune seguruak sortzeko funtsezko tresna gisa.
- Indarkeriaren arazoaren benetako norainokoa ezagutzea ahalbidetuko duten **datuak biltzeko sistemak** prestatzea, eta, ondoren, erantzuna emateko politika egokiak diseinatzea eta horiek behar besteko aurrekontuekin hornitzea.

Educoren programak

PROTEGEmos

Educoren metodologia da haurren babes instituzionala eta tratu onaren kultura hainbat esparrutara, hala nola gizarte-erakundeen, aisia eta denbora librearen, eta kirolaren eta hezkuntzaren esparruetara eramateko. Orain arte, La Caixa Fundazioaren Caixa ProInfancia programan parte hartzen duten 400 gizarte-erakunde baino gehiagori eman zaie prestakuntza.

Trenzas programa

Ekimen honen bidez, haurren eta nerabeen ongizatea hobetzen lagundu nahi da, hezkuntza-komunitateetan tratu ona sustatuz eta haurrak babestuz.

- Txostena: ¿Cómo podemos vivir mejor juntas? El impacto del Aprendizaje Servicio en la prevención de la violencia
- Txostena: Érase una Voz
- Txostena: Los costes de la violencia contra la infancia. Impacto económico y social

0-3 urte bitarteko hezkuntza

Testuingurua

Espanian, 1.433.914 haurrek 0 eta 3 urte bitartean dituzte. 2021-2022 ikasturtean, 0-2 urtekoen artean eskolatzeko tasa % 41,4koa da, eta 2 urtekoena, % 63,6koa. 3 urterekin, eskolatzeko unibertsala eta doakoa denean (haur-hezkuntzako bigarren zikloa), eskolatzeko tasa % 95,2ra igotzen da (HLHMeko datuak, 2021-22 ikasturtea). 2021etik 2024ra bitartean plaza publikoen eskaintza handitu egin da, eta 671 mila milioi euroko inbertsioa egin da Estatuan, 0-3 urte bitarteko hezkuntza bultzatzeko lurralde-lankidetzako programako 65.000 plaza publiko baino gehiago sortzeko. Baina, gaur egun, **eskaintza publiko mugatua eta pribatuko kostuak oztopo dira errenta txikienak dituzten familientzat; izan ere, errenta baxuak dituzten familien % 26,3k bakarrik lortzen du plaza bat.**

Eskaintzen diren plaza urriez gain, etapa honetan eskolatzeko oztopo nagusiak matrikularen prezio altua eta administrazioen arteko koordinazio falta eta plaza horretara bideratutako baliabide publikoak dira.

Plazen eskaintza handitzea ez da nahikoa kalitate-estandarrekin batera ez badoa; izan ere, 0 eta 3 urte bitarteko **kalitatezko hezkuntza ziurtatuz soilik** hautsi daitezke **pobreziaren zirkuluak**.

Justifikazioa

Educon badakigu haurrek beren eskubideez eta bizitza duin batez erabat gozatzeko, berehala jarri behar dugula arreta desberdinkerien jatorrian, garapen-aukerak ekitatez eskuratzea eragozten duten desberdintasunetan, alegia. Horregatik, hezkuntzarako eskubidea jaiotzatik hasten dela defendatzen dugu.

0-3 urte bitarteko eskolatzeko hezkuntza-sisteman sartzeko atea da, eta ezinbesteko etapa da bizitza osoko ikaskuntzaren eta ongizatearen oinarriak finkatzeko. Lehen urteetatik kalitatezko hezkuntza-programetara joateak aski egiaztatutako onura pertsonal, familiar eta sozial ugari ditu, eta ezinbesteko tresna da pobreziaren eta bazterkeriaren belaunaldi arteko transmisioarekin amaitzeko, bai eta haurrentzako eta haien familientzako aukeraberdintasuna bermatzeko ere. Gainera, bizitza pertsonala eta familia- eta lan-bizitza uztartzeko eta hazkuntzari laguntzeko beharrezko neurria da.

Proposamenak

- Haur hezkuntzako lehen zikloaren unibertsalizazioa bermatzeko inbertitzea. Helburu hori lortu arte, **pobrezia-egoera handienera dauden familiei lehentasuna ematea eta doakotasuna bermatzea, eskola-jantokiko zerbitzua barne.**
- **Aurrekontua esleitzea hezkuntza-etapa honen kalitatea bermatzeko** guneen egokitasunaren bidez, familien eta ikastetxearen arteko komunikazioa erraztea eta gurasotasunari laguntzeko programak sortzea, zaurgarritasun-egoeran dauden familiei arreta berezia eskainiz.
- **Koordinazio-mekanismoak ezartzea** 3 urterako haurrentzako **hezkuntza-zerbitzuen eta arreta goiztiarreko zerbitzuen artean, arreta integrala ziurtatzeko.**
- Lehen haurtzaroaren garapenean eta ongizatean **0 eta 3 urte bitarteko hezkuntzak dituen onurei buruzko sustapen-kanpainak bultzatzea**, bereziki hezkuntza-zerbitzu hori gutxien erabiltzen duten auzoei edo biztanleria-sektoreei zuzenduta.

Educoren programa

EduCare

Haur Hezkuntzako lehen zikloan kalitatezko hezkuntzak duen garrantziari buruzko ezagutza eta eztabaida sortzeko programa.

- Txostena: **Brechas socioeducativas en los derechos de la primera infancia**
- Txostena: **No todo vale**
- Txostena: **Retos en la educación entre 0 y 3 años. Financiación y acceso en el primer ciclo de educación infantil por comunidades autónomas**
- Eztabaida Zikloak: <https://www.youtube.com/watch?v=jC2DMkkDsp4>

Eskolaz kanpoko jarduerak, aisialdirako eskubidea, jolasa eta denbora librea

Testuingurua

Eskola-orduetatik kanpoko jarduerak, hala nola eskola-errefortzuak, aisialdiko eta denbora libreko jarduerak, kirol- eta kultura-jarduerak edo hizkuntza-eskolek ikaskuntza bermatzen laguntzen dute, hezkuntzaren kalitatea indartzen dute eta haurren trebetasun sozialak eta pertsonalak indartzen dituzte.

Baina jarduera horiek ez dira haur eta nerabe guztientzat eskuragarri, ezta aisialdiko eta denbora libreko jarduerak ere. Izan ere, Espainian, errenta handiko etxeek eskolaz kanpoko jardueretan egindako gastua errenta baxuko etxeek egindako gastua baino bost aldiz handiagoa da⁵.

Udan, Espainian, 2,6 milioi haur eta nerabek baino gehiagok (% 32,6) ezin dute urtean astebeteko oporraldia gutxienez hartu (ECV, 2021), eta horrek agerian uzten du familientzako udalekuen, hiri-kanpamenduen eta aisialdi-proposamenen bidez eskaintzen diren jardueren garrantzia.

Justifikazioa

Hezkuntzak eskola-eremua gainditzen du, eta ezin du sistema formalak bakarrik eutsi. Haurren gaitasunen hedapenarekin eta nortasunaren garapenarekin laguntzeaz gain, beren ingurunea eraldatzeko eta justizia sozial eta ongizate handiagoa sustatzeko gai den hezkuntza batean sinisten dugu⁶.

Estatuko esparruak sustatu behar du tokiko testuinguruek eskolaz kanpoko jarduerak susta ditzaten, haurren bizitza ingurune hurbil horretan garatzen delako, lan egiten dutelako lurraldean sustraitutako gizarte-, kultura- eta kirol-erakundeek, eta administrazioek lagundu behar dutelako askotan eskolaz kanpoko deitzen dugun hezkuntza-eremu hori eraikitzen, haur guztientzako hezkuntza-aukerak bermatzeko.

⁵ Moreno, J. M., & Martínez, Á. (2023). *Educación en la Sombra en España*.

⁶ Educo (2016). *Una educación digna*.

Proposamenak

- **Hezkuntza-programak eta aisialdiko eta denbora libreko programak** doan edo arrazoizko prezioan eskaintzea **eskola-oporretan**, edo pobreziako edo gizarte-bazterkeriako egoeran dauden haurrentzako eskaintza **indartzea**.
- Zaurgarritasun-egoeran dauden haurrei egunean **otordu osasungarri** bat bermatzea

eskolaz kanpoko aldietan, administrazio publikoak edo gizarte- eta kirol-erakundeek eskainitako udako jardueretan jantokia doakoa izatearen bitartez.

- **Laguntzak eta bekak** ematea **pobrezia-edo bazterkeria-arriskuan** dauden haur eta nerabeek aukera berdintasunean **eskolaz kanpoko jarduerak** egin ahal izan ditzaten, beren eskaintza haurren beharretara eta interesetara egokituz.

Educoren programak

Diveracción

Educoren udako programaren helburua da haurren eta nerabeen ongizatea eta eskubideak sustatzea eskolako oporretan, eremu soziohezitzaileetan, ludikoetan eta babesleetan parte har dezaten sustatuz eta eguneroko elikadura osasungarria bermatuz.

- Bloga: <https://www.educo.org/blog/becas-educo-tambien-en-verano>

Parte hartzea

Testuingurua

Haurren Eskubideei buruzko Konbentzioaren (CDN) 12. artikuluan hurrek dauden eremu guztietan parte hartzeko duten eskubidea jasotzen da, eta haurrei iritzia emateko eskubidea aitortzen die eragiten dieten gaiei buruz, **entzunak izan daitezen eta bere iritzia aintzat har dadin**.

Eremu nazionalean, Haurren eta Nerabeen Partaidetzarako Estatuko Kontseilua sortu zen 2021ean. Kotsultarako eta parte hartzeko organo egonkor eta iraunkorra da, eta lurralde osoko haurrak batzen dira bertan, eta haur eta nerabeekin lotutako arauari, politikei edo estrategiei buruzko kontsulta egiten zaie. Hala ere, beste mota batekoak izan arren, ez dituzte zuzenean eragiten dieten beste gai batzuk barne hartzen (adibidez, ingurumena, hirigintza eta abar).

Justifikazioa

Educotik uste dugu hurrek parte hartzeko duten eskubidea bermatzeko, eskubide hori zailtzen duten arazoei erantzun behar zaiela, hala nola kultura helduzentrikoari, haurren aniztasunarekiko arretarik ezari, pedagogia parte-hartzaileen ezagutzarik ezari, erakundeen arteko koordinaziorik ezari eta finantziatorik eta baliabiderik ezari.

Gainera, Educon uste dugu haurrei eta nerabeei eragiten dieten gaietan parte hartzeko eskubidea gauzatzeak onura handiak dakartzala, hala nola hurrekin lotutako zerbitzuen kalitatea hobetzea, haurrak eta nerabeak beren komunitateko kide izatearen zentzua areagotzea, onurak autoestimuan, enpatian eta erantzukizunean, espiritu kritikoa eta ikaskuntza sustatzea talde-laneko esperientziatik abiatuta, harreman pertsonalak hobetzea eta, azken batean, haien herritartasun eta parte-hartze demokratikoa gizartean sustatzea.

Proposamenak

- Garapen ebolutiboaren arabera gaitasunak eta irizpide propioa duten **eskubide-subjektu gisa haurrek dituzten eskubideei buruzko sentsibilizazio-kanpainak** egitea.
- **Haurren eta nerabeen parte-hartze instituzionaleko prozesuak garatzea eta hobetzea**, agintariak haien beharrak eta errealitateak ezagut ditzaten eta erabaki politikoetan lekua izan dezaten. Gainera, beharrezkoa da administrazioetako solaskideek parte hartzen duten neska-mutileen taldeen aniztasuna ordezkatzeko, partaidetza-prozesuen emaitzak eta kalitatea ebaluatzeko sistemak garatzea, parte hartzen duten neska-mutilei itzultzea barne, eta haurren iritziek eta proposamenek lortutako eragin-maila baloratzea.
- Ikasleek **eskola-kontseiluetan eta herritar-tasun demokratikorako hezkuntzan** parte hartzeari dagokionez Hezkuntzaren Lege Organikoa aldatzen duen Lege Organikoa ezartzea, **Haurrak eta nerabeak indarkeriaren aurrean erabat babesteko Lege Organikoaren** gogoetak kontuan hartuta.
- Hezkuntza-erakundeen eta beste erakunde publiko batzuen arteko koordinazioa hobetzea, haurrei entzuteko bideak garatzeko.
- **Ikastetxeetako profesionalak sentsibilizatze eta prestatzeko prozesuak sustatzea, haurren eskubideak eta pedagogia aktiboak ezagutzeari dagokionez**, partaidetzarako hezkuntzaren esparruan.
- **Haurrek parte hartzeko prozesuak aurre-kontuz hornitzea**, administrazioaren eremu guztietan iraunkorrak eta bideragarriak izan daitezen.

Educoren programak

Activa la Escucha kanpainaren helburua da haurrei entzuteak duen garrantzia ikusaraztea, indarkeria prebenitzeko eta neska-mutilek parte hartzeko guneak sortzeko. Parte hartzeko metodologia bat garatu dugu. Metodologia horrek proiektuetarako tresnak eta materialak ditu, eta hemen daude eskuragarri: <https://www.educo.org/activa-la-escucha>

- Txostena: **Test de la Escucha 2022**
- Gomendioen gida: **Guía de recomendaciones para la escucha activa a niños, niñas y adolescentes desde las administraciones públicas**

Kanpo-politika

Garapenerako lankidetzak

Garapenerako laguntzak funtsezko tresna izaten jarraitzen du premia humanitarioak arintzeko eta garapen jasangarrirako helburuak betetzeko, batez ere lotuta dauden eta amaierarik ez dutela diruditen krisien une historikoan.

Testuinguru horietan, haurrak eta nerabeak bereziki zaugarriak dira eskubide asko galdu dituztelako eta berriro berreskuratu ezin izateko arriskua dutelako.

2030erako **garapenerako laguntza ofizialerako NPGaren % 0,7 lortzeko helburua onartuta**, berebiziko garrantzia du **VI. Plan Zuzentzaileak** asmo handiko ibilbide-orri bat izateak, 2023an adostutako **Garapen Jasangarrirako eta Elkartasun Globalerako Lankidetzari buruzko Legearen** edukiari espirituan eta forman erantzuteko.

Larrialdietan heztea

Testuingurua

Gaur egun, **eskolatzeko adinean dauden 222 milioi haur bizi dira krisi humanitarioek eragindako testuinguruetan**. Zifra hori esponentzialki igo da 2016an zeuden 75 milioietatik, 6 urte eskasetan % 196ko hazkundera izan du (ECW, 2022).

Horietatik 78,2 milioi eskolatik kanpo daude, eta 120 milioi inguru, nahiz eta ikastetxeetan egon, ez dira iristen matematikako edo irakurketako ezagutzak eskuratzeko gutxieneko mailara. Egoera lazgarriagoa da krisialdi luzeko eremuetan bizi diren haur eta nerabeentzat; izan ere, gehienek ez dute krisia ez den testuingururik ezagutzen. Herrialde horietan eskolara joaten ez diren haurren eta nerabeen % 84 bizi dira. Afganistan, Hego Sudan, Mali edo Pakistan bezalako lekuak dira, non belaunaldi batzuek indarkeria eta krisi-errepikapena beste errealitaterik ezagutzen ez duten.

Justifikazioa

Larrialdi batean, hezkuntza irisgarria eta kalitatezkoa izateko eskubidea besterenezina eta zatiezina da oraindik ere, eta, beraz, **ezin da eten, eta maila guztietan bermatu behar da** (hasierako etapatik goragokora, etapak formalak eta informalak izanik). Gainera, garrantzitsua da azpimarratzea independentea dela pertsonen legezko egoerarekiko, kokapenarekiko edo mailarekiko. Beraz, norberarekin bidaiatzen duen eta norberaren garapen osoa ahalbidetzen duen eskubidea da.

Krisi batean, haurrek eta nerabeek seguru eta babestuta sentitzeko leku bat behar dute, egonkortasun fisikoa eta emozionala emango diena, estres-maila murriztuko duena eta erresilientzia eraikitzen lagunduko diena. Baita jolasteko, harremanak izateko, elikadura osasuntsu eta orekatua eta beste zerbitzu batzuk (edateko ura edo osasun-instalazioak, esaterako) izateko leku bat ere.

Proposamenak

- **Garapen Jasangarrirako eta Elkartasun Globalerako Lankidetzaren Legearen** edukiari eta espirituari leial izatea.
- **Koordinazio- eta osagarritasun-bide eraginkorrak** ezartzea administrazioaren (estatukoa eta deszentralizatua) instantzia desberdinekin eta GKEekin, batez ere erantzun azkarreko mekanismoak abian jartzeko orduan.
- **Larrialdietan heztearen** posizioa goitzea **eta maila politikoan**, maila exekutiboan zein legegilean, **eragina izango duen gai bihurtzea**.
- **Eskubideak eta ongizatea sustatzea** larrialdietan heztean.
- **Inbertsioa handitzea larrialdietan heztean:**
 - % 10 ekintza humanitariora, eta horren % 10 larrialdietan heztera.
 - Larrialdietan hezteko sustapenean eta inbertsioan administrazio autonomiko eta lokal gehiago sar daitezen sustatzea.
- Espainiako enpresek eta lurralde nazionalako beste enpresa batzuek giza- eta ingurumen-eskubideak errespetatzeko betebeharrak formala ezartzen duen **legea onartzea**.

Educoren programak

Larrialdietan heztea

Educok 25 urte baino gehiago daramatza garapen bidean dauden herrialdeetan kalitatezko hezkuntzarako eskubidea gauzatzeko lanean, eta 5 baino gehiago larrialdietan hezteko espezializazioan, krisialdiak eta hondamendiak jasan dituzten haurrak babesteko ingurune batean kalitatezko hezkuntza inklusibo eta ekitatiboa lortzeko aukera bermatzeko. Zehazki, gure proiektuen bidez, 125.000 haurrekin, nerabeekin eta haien komunitateekin baino gehiagorekin lan egitea lortu dugu.

Sahel eskualdean egiten dugu, Burkina Fason, Nigerren, Beninen eta Malin esku hartuz, berriki izandako krisia dela eta Ukrainan eta Moldavian, baina rohingyek duten krisiari ere erantzuten diogu Cox Bazarreko esparruetan, eta Nikaraguara eta El Salvadorrera iristen gara.

Txostena: [La educación en emergencias: el derecho urgente](#)

Hiritargo globalerako hezkuntza

Testuingurua

Hamarkadetan lehen aldiz, munduko pobrezia-tasak gora egin du, eta milioika pertsona muturreko pobrezian erori dira. Horrez gain, goseak, malnutrizioak eta elikadura-segurtasunik ezak nabarmen egin dute gora, eta horrek gosetearen arriskuak areagotzen ditu mundu osoan, batez ere garapen bidean dauden herrialdeetan.

Pandemiaren eta elkarrekin lotutako krisien ondoren, langabeziaren eta zaurgarritasun sozial eta ekonomiko gehigarrien olatu globala sortu da, arrisku handieneko egoeran daudenei eragiten diena batez ere, klima-aldaketak, biodibertsitatearen galerak eta kutsadurak planteatutako erronkak handitzeaz gain.

Bestalde, mundu-mailako susperraldi ekonomikoak tokian tokiko aldeak izan ditu, eta hazkunde globalak arrisku handiei egin behar die aurre; arrisku horiek, bereziki, bata bestearen atzetik datozen krisialdietan dauden herrialde ahulenei eragiten diete. Testuinguru horretan, inoiz baino zailagoa dirudi Garapen Jasangarrirako Helburuak lortzea eta 2030 Agenda betetzea.

Justifikazioa

Gure gizarteetan garapen jasangarriak dituen egungo erronkei aurre egiteko, errealitatearen ezagutza kritikoa, konprometitua, aktiboa eta gizarte-aldaketetan inplikaturik duten herritarrak behar dira. Beren tokiko testuinguruaren eta gainerako munduaren artean dauden loturak ezagutuz jardungo duten herritarrak, alegia.

Testuinguru horretan, funtsezkoa da haurrek eta nerabeek modu aktiboan parte hartu ahal izatea gure inguruko bidegabekeriaren eraldaketan. Horretarako, beharrezkoa da eredu jasangarriago eta baketsuago horren eraikuntzan aktiboki parte hartzeko beharrezkoak diren ezagutzak, jarrerak eta trebetasunak ikastea.

Eskaerak

- **Inbertsioa handitzea.** Lankidetzak garapenerako laguntza ofizialaren guztizkoaren % 3 bideratu behar du gutxienez hiritargo globalerako hezkuntza-jardueretarako, 2007ko Garapenari buruzko Europako Adostasunak gomendatu zuen bezala.
- **Espazio formalak eta informalak sustatzea** haurren artean, hiritargo globalerako hezkuntzari eusten dioten printzipioak eta balioak sustatzeko.
- **Haurrek eta nerabeek** globalaren eta tokiokoaren errealitatea lotzen duten programetan **parte har dezaten sustatzea.**

Educoren programak

Hezkuntzaren aldeko Munduko Kanpaina: 4. GJHaren ekintzarako deia. Lankidetzak eta Garapenerako Espainiako Agentziak finantzatua 2022tik 2024ra.

- Txostena: [Los desafíos de la financiación internacional en materia educativa](#)

Madrilgo ikastetxeetan bizikidetzak hobetzeko hezkuntza. Madrilgo Udalaren Nazioartekotze eta Lankidetzak Arlo Delegatuak finantzatua, 2021.

- Txostena: [Tejiendo redes para la promoción de la convivencia desde un enfoque de diversidad cultural en los centros educativos](#)

Educo gara, 14 herrialdetan baino gehiagotan haurren ongizatearen eta eskubideen, bereziki kalitatezko hezkuntza jasotzeko eskubidearen alde lan egiten duen GKE bat.

Mundu osoko haurren ondoan gaude, batez ere zaugarritasuneko, pobreziako edo aukera-gabeziako egoeran bizi direnen ondoan.

Gertatzen dena gertatzen dela, ezerk ez gaitu geldiarazten:
edozein krisi, gatazka armatu edo larrialdiren aurrean,
hezkuntzak ezin dugelditu. Hezkuntza premiazkoa delako:
sendatu, ahaldundu eta babestu egiten du.

educo.org

[@educoong](https://www.facebook.com/educoong)

[@educo_ONG](https://www.instagram.com/educo_ONG)